

ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΥΚΚΟΥ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕ 40 ΧΡΟΝΙΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

● **Του Κωστή Κοκκινόφτα**
Διευθυντή του Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου

Μία από τις πρώτες ενέργειες στον τομέα του Πολιτισμού του νεοενθρονισθέντος, τον Ιανουάριο του 1984, Ηγουμένου Κύκκου Νικηφόρου, νυν Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας, ήταν η ίδρυση του Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, το οποίο συμπληρώνει κατά το τρέχον έτος σαράντα χρόνια λειτουργίας. Όπως ανέφερε ο ιδρυτής του, κ. Νικηφόρος, κύριος στόχος του ήταν με την ίδρυση του Κέντρου Μελετών να συμβάλει «στην αναβάθμιση του επιπέδου της επιστημονικής έρευνας στην Κύπρο, στον σοβαρό εμπλουτισμό των πηγών της κυπριακής ιστορίας, στη διατήρηση της πνευματικής φυσιογνωμίας και ταυτότητας του Κυπριακού Ελληνισμού και στην αφύπνιση της πολιτιστικής του αυτοσυνειδησίας». Γι' αυτό και όρισε, ώστε οι ερευνητές του Κέντρου Μελετών να θέσουν ως προτεραιότητα των ενασχολήσεών τους την έκδοση αρχειακών πηγών, έτσι ώστε να συμβάλουν στη διάδοση των ελληνικών γραμμάτων στο νησί και στην ενίσχυση της θρησκευτικής και εθνικής ταυτότητας. Στο μεταξύ ο Μητροπολίτης Νικηφόρος μερίμνησε για την ανακαίνιση του εγκαταλελειμμένου Μετοχίου του Αρχαγγέλου Μιχαήλ Λακατάμειας, όπου στα μοναστηριακά κτήριά του στεγάστηκε το Κέντρο Μελετών, που αποτέλεσε, μαζί τον Θησαυρό Κυπριακής Ελληνικής και τα Εργαστήρια Συντήρησης χειρογράφων, εικόνων και μοναστηριακών

κειμηλίων, το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Ιεράς Μονής Κύκκου «Αργάγγελος».

Πρώτος διευθυντής του Κέντρου Μελετών υπήρξε ο αείμνηστος Σέρβος βυζαντινολόγος Ανδρέας Γιακόβλεβιτς (1986-1991), ο οποίος εξακολούθησε να υπηρετεί στο Κέντρο, ως ερευνητής, μέχρι τον θάνατό του, που συνέβη το 2020. Τον διαδέχθηκε ο Καθηγητής στο Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών Ιωάννης Θεοχαρίδης (1991-2014) και ακολούθως ο υπογράφων την ανά χείρας μελέτη (2014 έως σήμερα).

Η ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΕΛΕΟΥΣΑΣ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ

Από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσής του, το Κέντρο Μελετών επικέντρωσε τις δραστηριότητές του στη διερεύνηση σημαντικών θεσμών της κυπριακής ιστορίας με τη μελέτη και έκδοση ανέκδοτου υλικού, το οποίο διασώθηκε στα αρχεία της Μονής Κύκκου, της Αρχιεπισκοπής Κύπρου, του Κρατικού Αρχείου και σε διάφορα άλλα αρχεία της Κύπρου και του εξωτερικού. Για τον λόγο αυτό οι ερευνητές του, ή άλλοι συνεργάτες του, πραγματοποίησαν κατά καιρούς αποστολές σε διάφορα αρχεία του εξωτερικού, όπως του Οικουμενικού Πατριαρχείου, του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, του Δημόσιου Αρχείου του Λονδίνου, του Βατικανού και της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Σόφιας, από όπου συγκέντρωσαν πολύτιμο υλικό σε ψηφιακή μορφή, που αξιοποιήθηκε στη συνέχεια σε αυτοτελείς εκδόσεις ή σε σχετικές μελέτες. Ακόμη το Κέντρο δημιούργησε σταδιακά τα δικά του αρχεία, που, είτε αποκτήθηκαν με αγορά, είτε δωρήθηκαν σε αυτό. Αφορούν, κυρίως, την περίοδο της Αγγλοκρατίας, τον Αγώνα της ΕΟΚΑ και τον Ελληνισμό της Διασποράς και από αυτά απέρρευσαν ήδη αρκετές εκδόσεις, για τις οποίες θα γίνει λόγος στη συνέχεια, ενώ κάποιες άλλες προγραμματίζονται για το προσεχές μέλλον.

Από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα το Κέντρο Μελετών, με τη σταθερή στήριξη του ιδρυτή του, Μητροπολίτη Νικηφόρου, πραγματοποίησε συνολικά 142 εκδόσεις, οι οποίες σχετίζονται με την κυπριακή μοναστηριολογία, την εκκλησιαστική γραμματεία, τη βυζαντινή τέχνη, τη μουσικολογία και διάφορα άλλα θέματα. Οι ανωτέρω εκδόσεις διαχωρίζονται σε ένδεκα σειρές: 1. Γενικά έργα περί της Ιεράς Μονής Κύκκου, 2. Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 3. Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 4. Μετόχια της Ιεράς Μονής Κύκκου, 5. Θεολογικά Δοκίμια, 6. Περί Κύπρου, 7. Διδακτορικές διατριβές, 8. Γενικά έργα, 9. Κλασική Ορθόδοξος Μελουργία, 10. Πρακτικά Συνεδρίων, και 11. Αφιερωματικοί τόμοι.

Στην πρώτη σειρά (Γενικά έργα περί της Ιεράς Μονής Κύκκου) περιλαμβάνονται γενικά έργα για την ιστορία της Μονής Κύκκου, την προσφορά της στην εκπαίδευση, την προσωπογραφία των μελών της και για διάφορα άλλα σχετικά θέματα. Ανάμεσά τους συγκαταλέγεται ο κατάλογος των χειρογράφων, που φυλάσσονται στο αρχείο της Μονής, ο οποίος φέρει τον τίτλο: «A Descriptive Catalogue of the Greek Manuscripts in the Library of the Monastery of Kykkos», καθώς και οι βιοεργογραφίες δύο ιδιαίτερα σημαντικών μελών της Αδελφότητας της Μονής Κύκκου, αυτές με τίτλο: «Η ζωή και το έργο του Επισκόπου Μαρεώτιδος Διονυσίου Κυκκώτη (1887-1942)» και «Αρχιμανδρίτης Ιερόθεος Κυκκώτης (1905-1972)».

Ειδικό ενδιαφέρον για την ιστορία της Μονής παρουσιάζουν οι τόμοι, που περιλαμβάνονται στη δεύτερη σειρά των εκδόσεων (Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου) και αφορούν έγγραφα και χειρόγραφα από το αρχείο της. Αυτοί είναι τα «Οθωμανικά έγγραφα (1572-1912)» (επτά τόμοι), η «Ανέκδοτος Αλληλογραφία της Ιεράς Μονής Κύκκου (1891-1897)», τα «Ανέκδοτα έγγραφα του εν Γεωργία Μετοχίου της Ιεράς Μονής Κύκκου», τα «Δικαιοπρακτικά έγγραφα Ιεράς Μονής Κύκκου (1619-1839)» (δύο τόμοι, αναμένεται η έκδοση άλλων τριών), «Ο Κώδικας 54 της Ιεράς Μονής Κύκκου και οι οικονομικές δραστηριότητές της (1813-1819)», «Η Ιερά Μονή Κύκκου στο Οθωμανικό οικονομικό πλαίσιο, με βάση τον κώδικα 56 (1844-1890)», «Το τσιφλίκι της Οθωμανικής περιόδου. Μοναστηριακά τσιφλίκια στους Κώδικες 49 (1813-1841) και 51 (1818-1881) της Ιεράς Μονής Κύκκου» και «Ο Κώδικας 53 της Ιεράς Μονής Κύκκου. Οι πολύπλευρες δραστηριότητες της Μονής Κύκκου, κατά την περίοδο 1843-1897».

Επιπλέον, οι ερευνητές του Κέντρου Μελετών και άλλοι συνεργαζόμενοι με αυτό, στα πλαίσια των ερευνητικών τους δραστηριοτήτων για τον εντοπισμό των πηγών, που αφορούν στη Μονή Κύκκου, εξέδωσαν στην τρίτη από τις ανω-

τέρω σειρές (Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου) τα έργα: «Η Ιερά Μονή Κύκκου στα Βρετανικά Αρχεία (1878-1949)» (τέσσερις τόμοι), «Η Ιερά Μονή Κύκκου στον κυπριακό τύπο (1878-1931)» (πέντε τόμοι), «Η διήγησις της θαυματουργής εικόνας της Θεοτόκου Ελεούσας του Κύκκου», όπου παρατίθενται και σχολιάζονται τα τέσσερα παλαιότερα χειρόγραφα, που διασαφηνίζουν την ιστορία της ίδρυσής της και τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της, «Κώδιξ Μονής Κύκκου», που περιέχει πολύτιμα στοιχεία για τις δραστηριότητες της Μονής, κατά τον 18ο αιώνα, «Η Μονή Κύκκου στο Αρχείο της Αρχιεπισκοπής Κύπρου (1634-1931)» (τρεις τόμοι) και «Οι Κανονισμοί της Ιεράς Μονής Κύκκου (1746-1979)».

Μία άλλη σειρά των εκδόσεων του Κέντρου Μελετών αφορά στα Μετόχια της Μονής Κύκκου και περιλαβάνει τις μονογραφίες για τη «Μονή των Ιερέων ή Αγία Μονή», τον «Αρχάγγελο Μιχαήλ Λακατάμειας» και την «Παναγία του Σίντη», που ανήκουν στην κυριότητα της Μονής μέχρι τις μέρες μας. Στην ίδια σειρά περιλαμβάνεται και η έκδοση «Τα Μετόχια της Ιεράς Μονής Κύκκου στο εξωτερικό», όπου παρουσιάζεται η Ιστορία των δεκαοκτώ Μετοχίων, που είχε η Μονή στο παρελθόν στην ηπειρωτική και στη νησιώτικη Ελλάδα, στη Μικρά Ασία και στον Πόντο, στην Κωνσταντινούπολη, στην Ανατολική Ρωμυλία, στον Λίβανο και στη Γεωργία.

Η πέμπτη σειρά των εκδόσεων με τίτλο «Θεολογικά Δοκίμια» αριθμεί μέχρι σήμερα δέκα τόμους με μελέτες ονομαστών Ελλήνων και ξένων θεολόγων, οι οποίοι πραγματεύονται τόσο διαχρονικά, όσο και επίκαιρα σχετικά ζητήματα. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται οι μακαριστοί Πατριάρχης Αντιοχείας Ιγνάτιος Δ΄, Βλαδίμηρος Λόσκυ και Παύλος Ευδοκίμωφ, καθώς και οι σύγχρονοι Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Δημήτριος, Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης, Επίσκοπος Διοκλείας Κάλλιστος και Σταύρος Φωτίου. Μερικοί από τους τίτλους των βιβλίων της εν λόγω σειράς είναι: «Εκκλησία και Κόσμος», «Ορθόδοξη Θεολογία», «Αγωγή Νεότητος», «Μαρτυρία Αναστάσεως», «Ορθοδοξία και Σύγχρονος Κόσμος» και «Η Αγιότητα στην παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας».

Η έκτη σειρά «Περί Κύπρου» περιλαμβάνει τον μεγαλύτερο αριθμό εκδόσεων και καλύπτει τους τομείς της ιστορίας, της αρχαιολογίας, της δημοτικής μουσικής, της διαλεκτολογίας και άλλους. Ορισμένοι από τους τόμους της σειράς αποτελούν καρπό των ερευνητικών αποστολών του Κέντρου σε αρχεία του εξωτερικού, όπου εντοπίστηκαν πολύτιμα χειρόγραφα και λυτά έγγραφα, τα οποία εκδόθηκαν στη συνέχεια. Αναφέρονται ενδεικτικά οι τόμοι: «Τραγωδίας 1821 συνέχεια. Οθωμανική πηγή για την Κύπρο, 1822-1832», «Οικουμενικό Πατριαρχείο και Κύπρος. Τα πατριαρχικά έγγραφα των ετών 1600-1878» και «Πατριαρχείο Ιεροσολύμων και Κύπρος. Επιστολές (1731-1884)». Μερικά άλλα αφορούν σε ναούς και κοινότητες της κατεχόμενης Κύπρου, όπως τα έργα: «Εκκλησίες της κατεχόμενης Κύπρου», «Η Μονή του Αποστόλου Ανδρέα» και «Η αρχαιολογική επισκόπηση 20 κατεχομένων σήμερα χωριών της επαρχίας Αμμοχώστου».

Στην ίδια σειρά περιλαμβάνονται μελέτες διακεκριμένων επιστημόνων, με τους οποίους το Κέντρο Μελετών συνεργάστηκε κατά καιρούς, και που αναφέρονται στους τομείς της κυπριακής δημοτικής μουσικής με τα έργα: «Πηγές της κυπριακής δημοτικής μουσικής» και «Κυπριακά δημοτικά θρησκευτικά ποιήματα από το ανέκδοτο χειρόγραφο του Εμμανουήλ Χριστοδούλου Χουλιώτη», και της κυπριακής διαλέκτου, με τα σχετικά: «Ιστορία της Κυπριακής Διαλέκτου», «Αντίστροφο Λεξικό της Κυπριακής Διαλέκτου» και «Ετυμολογικό Λεξικό της Κυπριακής Διαλέκτου. Τα δυσπρόσιτα της Κυπριακής Διαλέκτου». Από τα υπόλοιπα έργα, που περιλαμβάνονται στην εν λόγω σειρά, αναφέρονται τα ακόλουθα: «Ο Τουρκικός Τύπος για την Κύπρο (1928-1945)», «Αντώνιο Μαρία Γκρατσιάνι: De Bello Cyprio (Ο πόλεμος της Κύπρου)», «Η Κύπρος των Σταυροφόρων και το Θρησκευτικό Θέατρο του Μεσαίωνα», «Βικτωριανά κείμενα για την Κύπρο (1878-1891)», «Το Αρχιεπισκοπικό Ζήτημα της Κύπρου κατά τα έτη 1900-1910», «Εξισλαμισμοί και Επανεκχριστιανισμοί στην Κύπρο» και «Κύπρος και 1821».

Επίσης, στην ίδια σειρά εντάσσονται έργα, που σχετίζονται άμεσα με τον αγώνα των Κυπρί-

ων για ελευθερία την περίοδο 1955-59, όπως αυτά με τίτλο: «Η συμβολή της Κρήτου Μαρόττου στο έπος του 1955-1959», «Το κρυφό ημερολόγιο του κρατούμενου D.P. 315 Παλλάδιου Νικολάου» και «Το Ημερολόγιο των Κρατητηρίων του Αρχιμανδρίτη Κωνσταντίνου Λευκωσιάτη». Τέλος, στην ανωτέρω σειρά εντάσσονται και οι εκδόσεις, που πραγματοποιούνται από τα αρχεία, τα οποία φυλάσσονται στο Κέντρο Μελετών, όπως «Η αλληλογραφία του Αντώνη Μυστακίδη (Μεσεβρινού) με τον πεζογράφο Γιώργο Φιλίππου Πιερίδη» και «Η αλληλογραφία της Ρήνας Κατσελλή με τον Αντώνη Μυστακίδη (Μεσεβρινό)».

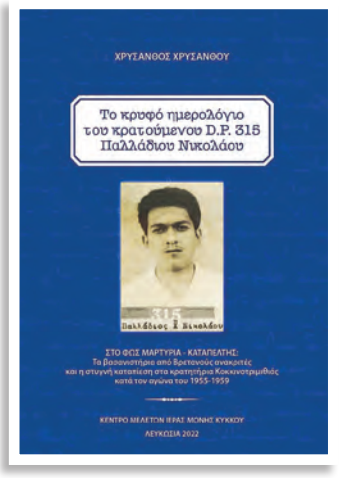

Η έβδομη σειρά (Διδακτορικές διατριβές) των εκδόσεων του Κέντρου Μελετών περιλαμβάνει διατριβές, τόσο παλαιότερων ερευνητών, όσο και νεότερων, που εκπονήθηκαν σε πανεπιστήμια της Ελλάδας και σε χώρες της Ευρώπης. Μερικές από τις διατριβές αυτές έχουν κυπρολογικό περιεχόμενο, όπως αυτές με τίτλο «Ο Άγιος Ιωάννης ο Λαμπαδιστής», «International Law and Politics on Salamis», «Ισλαμικές κοινότητες στην Κύπρο κατά την περίοδο της Βρετανικής κυριαρχίας (1878-1960)» και «Σύγχρονα προβλήματα των διαπροσωπικών εφηβικών σχέσεων. Στατιστική έρευνα των τελειοφοίτων μαθητών και μαθητριών της Κύπρου». Άλλες αφορούν σε θέματα ευρύτερου θεολογικού και ιστορικού ενδιαφέροντος, όπως «Η Πρόθεση. Μελέτη Λειτουργική, Ιστορική - Θεολογική (8ος - 15ος αιώνας)» (δύο τόμοι), «John Eugenikos Antirrhetic of the Decree of the Council of Ferrara-Florence», «Η ιστορία και το θεολογικό περιεχόμενο της κολλυβαδικής έριδας στο Άγιον Όρος», «Η Μεταμόρφωση του Χριστού ως έκφραση του αρχαίου και εσχατολογικού κάλλους του ανθρώπου και του κόσμου» και άλλες.

Η όγδοη σειρά (Γενικά έργα) περιλαμβάνει εκδόσεις, που καλύπτουν τους τομείς της ιστορίας, της λογοτεχνίας, της θεολογίας, της γλωσσολογίας και της εκπαίδευσης. Ενδεικτικά αναφέρονται οι τόμοι «Το Σύγχρονο Ουκρανικό Ζήτημα και η κατά τους Θείους και Ιερούς Κανόνες επίλυσή του», «Ανάλεκτα Πατριαρχείου Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής» (δύο τόμοι) και «Μέρες Πολέμου (1902-1922)» (ιστορία), «Φιλολογικά Μελετήματα», «Μικροφιλολογικά και άλλα», «Ντοστογιέφσκι: Μαρτυρία Ζωής», «Ανθολογία αρχαίας ελληνικής ποίησης. Αρχαία κείμενα και νέα μετάφραση» και «Ανθολογία αρχαίας τραγωδίας. Αρχαία κείμενα και νέα μετάφραση» (λογοτεχνία), «Τα θυρανοίξια της καρδίας μου. Εννοιολογική, κοινωνιολογική και θεολογική προσέγγιση της καρδίας», «Οφθαλμοσκοπήσεις. Κυριολεκτική και μεταφορική Προσέγγιση του οφθαλμού» και «Ευήκοον Ους» (θεολογία), «Ετυμολογικό Λεξικό των Νεοελληνικών Οικωνυμίων» (δύο τόμοι) (γλωσσολογία) και «Πολιτότητα και Νεανική Παραβατικότητα» (εκπαίδευση).

Η επόμενη σειρά (Κλασική Ορθόδοξος Μελουργία) περιλαμβάνει τις εκδόσεις «Βυζαντινός όρθρος», «Βυζαντινή Αγία και Μεγάλη εβδομάς», «Βυζαντινόν εορτολόγιον» και «Βυζαντινός εσπερινός». Τά ανωτέρω έργα εξαντλήθηκαν στο σύνολό τους σχεδόν αμέσως, μετά την κυκλοφορία τους, γεγονός που φανερώνει ότι κάλυψαν ένα εκδοτικό κενό στη σχετική θεματολογία.

Ας σημειωθεί, επίσης, ότι το Κέντρο Μελετών διοργάνωσε κατά καιρούς τοπικά και διεθνή συνέδρια και επιστημονικές ημερίδες, που πραγματοποιήθηκαν στην Αίθουσα Τελετών, χωρητικότητος 500 ατόμων, την οποία ανήγειρε για τον σκοπό αυτό ο Μητροπολίτης Νικηφόρος στο Μετόχιο του Αρχαγγέλου. Η αίθουσα αυτή χρησιμοποιείται για πολιτιστικές εκδηλώσεις και από άλλες επιστημονικές ομάδες και Ιδρύματα, γεγονός, που καθιστά το Μετόχιο επίκεντρο της πνευματικής ζωής της κυπριακής πρωτεύουσας. Από τα σημαντικότερα τέτοια συνέδρια αναφέρονται τα σχετικά, που κάλυψαν τις ακόλουθες θεματικές ενότητες: «Κυπριακός Μοναχισμός» (τα Πρακτικά του περιλαμβάνονται στον τέταρτο τόμο της

επετηρίδας του Κέντρου Μελετών), «Προφορική Θρησκευτική Ποίηση της Κύπρου» (συνδιοργανώθηκε με το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών), «Περιβάλλον, Πολιτισμός και Ορθοδοξία» (με το Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών), «Η Βυζαντινή μουσική και οι αναστάσιμοι ύμνοι» (με τη Σχολή Βυζαντινής Μουσικής Ιεράς Μονής Κύκκου) και «Βασίλης Μιχαηλίδης, 95 χρόνια από τον θάνατό του». Τα Πρακτικά των ανωτέρω συνεδρίων έχουν εκδοθεί σε αυτοτελείς τόμους και ενταχθεί στη δέκατη σειρά (Πρακτικά Συνεδρίων) των εκδόσεων του Κέντρου. Στην ίδια σειρά εντάχθηκαν και τα Πρακτικά Συνεδρίων, που διοργανώθηκαν από άλλους φορείς, όπως αυτά με τίτλο: «Ελλάδος Φθόγγον Χέουσα. Η αλλοτρίωση της ελληνικής γλώσσας στην Κύπρο», «Κύπρος, το πολιτιστικό της πρόσωπο διά μέσου των αιώνων» και «Μελέτες για τις Νεοελληνικές Διαλέκτους και τη Γλωσσολογική Θεωρία».

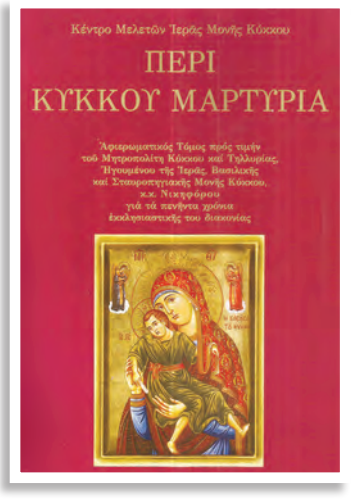

Τέλος, στην ενδέκατη σειρά (Αφιερωματικοί τόμοι) των εκδόσεων του Κέντρου Μελετών περιλαμβάνονται τέσσερις τόμοι, ιδιαίτερα επιβλητικοί, τόσο από απόψεως περιεχομένου, όσο και εμφάνισης. Κυκλοφόρησαν με την ευκαιρία της συμπλήρωσης είκοσι πέντε χρόνων αρχιερατείας του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσοστόμου Α΄, ο πρώτος, δύο χιλιάδων χρόνων από τη Γέννηση του Χριστού, ο δεύτερος, και πενήντα χρόνων εκκλησιαστικής διακονίας του Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας και Ηγουμένου της Μονής Κύκκου Νικηφόρου, ο τρίτος, καθώς και ως απόδοση τιμής προς τον Καθηγητή και Κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Χρήστο Οικονόμου, ο τέταρτος. Έχουν τίτλο: «Αντιπελάργησις. Τόμος τιμητικός προς τον Αρχιεπίσκοπον Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομον Α΄ επί τη εικοσιπενταετηρίδι της αρχιερατικής αυτού διακονίας», «Ιησούς Χριστός η του Κόσμου Ζωή. Εορταστικός Τόμος για τα δύο χιλιάδες χρόνια από τη Γέννηση του Χριστού», «Κύκκου Μαρτυρία. Αφιερωματικός Τόμος προς τιμήν του Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας, Ηγουμένου της Ιεράς Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής Κύκκου, κ.κ. Νικηφόρου για τα πενήντα χρόνια εκκλησιαστικής της διακονίας» και «Αγία Γραφή και Πολιτισμός. Τιμητικός Τόμος στον Καθηγητή Χρήστο Κ. Οικονόμου» (δύο τόμοι).

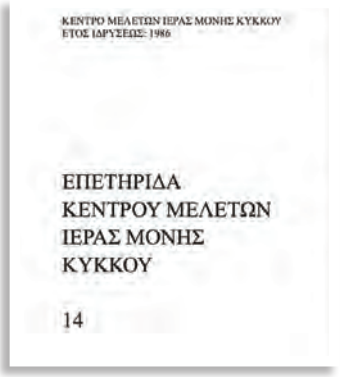

Εκτός από τις ανωτέρω εκδόσεις, το Κέντρο Μελετών διαθέτει και επιστημονικό περιοδικό όργανο, την Επετηρίδα, στην οποία δημοσιεύουν μελέτες επιστήμονες αναγνωρισμένης αξίας και κύρους. Οι μελέτες αυτές αναφέρονται στην ιστορία της Μονής Κύκκου, την αγιολογία, την ιστορία της κυπριακής εκπαίδευσης, την εκκλησιαστική ιστορία, την κωδικολογία - παλαιογραφία και διάφορα άλλα θέματα. Μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί δεκατέσσερις τόμοι, με τον πρώτο να έχει κυκλοφορήσει το 1990 και τον τελευταίο στις αρχές του έτους 2025.

Επίσης, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του το Κέντρο Μελετών ανέπτυξε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και με Πανεπιστήμια της Ελλάδας και άλλων χωρών, καθώς και με διάφορα τοπικά πνευματικά ιδρύματα, όπως το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, την Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών και την Κυπριακή Εταιρεία Ιστορικών Σπουδών. Καρπός της συνεργασίας αυτής είναι οι εκδόσεις, που πραγματοποίησε κατά καιρούς και οι οποίες κοσμούν τον πλούσιο κατάλογο της εκδοτικής του δραστηριότητας. Σήμερα στο Κέντρο Μελετών βρίσκονται εν εξελίξει ερευνητικά προγράμματα, που αφορούν στη μελέτη και έκδοση του ελληνικού αρχείου της Μονής Κύκκου, εγγράφων για τη Μονή από το αρχείο της Αρχιεπισκοπής Κύπρου, ανέκδοτων μαρτυριών για τον Αγώνα της ΕΟΚΑ, που φυλάσσονται στο αρχείο του Κέντρου, και άλλα.

Μία ακόμη σημαντική πτυχή της προσφοράς του Κέντρου Μελετών στην ανάπτυξη των κυπρολογικών σπουδών και στη διάδοση των ελληνικών γραμμάτων είναι η καθοδήγηση, που προσφέρουν οι ερευνητές του σε όσους αποτείνονται κοντά τους για βιβλιογραφική στήριξη και βοήθεια για την ολοκλήρωση των εργασιών τους. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές, οι οποίοι εκπονούν διπλωματικές και διδακτορικές διατριβές, καθώς

και μεγάλος αριθμός μελετητών, που ασχολούνται, κυρίως, με την τοπική ιστορία. Οι περισσότεροι από αυτούς χρησιμοποιούν για τις εργασίες τους τη βιβλιοθήκη του Κέντρου Μελετών, η οποία λειτουργεί με βάση τις σύγχρονες επιστημονικές προδιαγραφές. Είναι δε άμεσα συνδεδεμένη με μία δεύτερη βιβλιοθήκη, που λειτουργεί στη Μονή Κύκκου και η οποία είναι εξίσου πλούσια και όπου φυλάσσεται το αρχείο χειρογράφων και λυτών εγγράφων της Μονής.

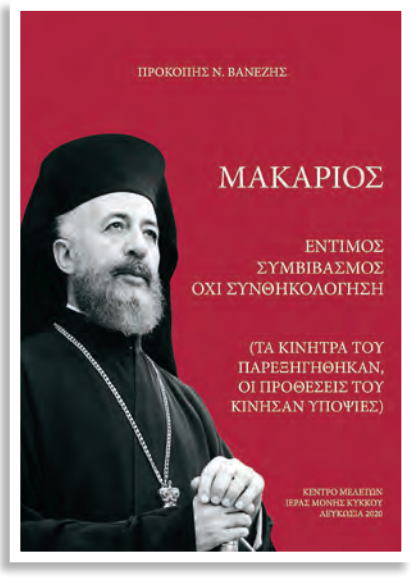

Είναι αξιοσημείωτο ότι για την πνευματική και εκδοτική προσφορά του το Κέντρο Μελετών τιμήθηκε, το 2008, με το «Βραβείο Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία - Θοδόση Πιερίδη», που απονεμήθηκε στον Μητροπολίτη Νικηφόρο. Επίσης, παρόμοια τιμητική διάκριση απονεμήθηκε στο Κέντρο Μελετών, το 2002, με το «Βραβείο Δώρου Λοΐζου», στα πλαίσια της βράβευσης του συνόλου των Ιδρυμάτων, τα οποία, όπως αναφέρθηκε, συναποτελούν το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Μονής Κύκκου «Αρχάγγελος».

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΕΛΕΤΩΝ

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΥΚΚΟΥ

1. Στυλιανός Περδίκης, *Η Μονή Κύκκου, ο Αρχιμανδρίτης Κυπριανός και ο τυπογράφος Μιχαήλ Γλυκής*, Λευκωσία 1989.

2. Κωστής Κοκκινόφτας - Ιωάννης Θεοχαρίδης, *Ιεράς Μονής Κύκκου Εγκόλπιον* (Ελληνικά, Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ρωσικά), Λευκωσία 1995.

3. Ανδρέας Γιακόβλεβιτς - Νίκος Χριστοδούλου, *Εφραίμ Αθηναίος: Διήγηση για την ίδρυση της Ιεράς Μονής Κύκκου και την ιστορία της θαυματουργής εικόνας της Θεοτόκου* (Δίγλωσση έκδοση: Ελληνικά - Αγγλικά), Λευκωσία 1996.

4. Σταύρος Σ. Φωτίου, *Η Συμβολή της Ιεράς Μονής Κύκκου στην Κυπριακή Εκπαίδευση*, Λευκωσία 1996.

5. Κωστής Κοκκινόφτας, *Κυκκώτικα Μελετήματα*, τόμος Α΄, Λευκωσία 1997.

6. Ανδρέας Γιακόβλεβιτς, *Τα θαύματα της Παναγίας στην Ιερά Μονή Κύκκου* (Ελληνικά, Αγγλικά), Λευκωσία 1998.

7. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η ζωή και το έργο του Επισκόπου Μαρεώτιδος Διονυσίου Κυκκώτη (1887-1942)*, Λευκωσία 2001.

8. *Διονύσιος Κυκκώτης, Επίσκοπος Μαρεώτιδος, Άπαντα*, επιμ. Κωστής Κοκκινόφτας, τόμος Α΄ *(1922-1935)*, Λευκωσία 2001.

9. *Διονύσιος Κυκκώτης, Επίσκοπος Μαρεώτιδος, Άπαντα*, επιμ. Κωστής Κοκκινόφτας, τόμος Β΄ *(1936-1937)*, Λευκωσία 2002.

10. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η αμπελοοινική παράδοση στην Ιερά Μονή Κύκκου*, Λευκωσία 2003.

11. *Διονύσιος Κυκκώτης, Επίσκοπος Μαρεώτιδος, Άπαντα*, επιμ. Κωστής Κοκκινόφτας, τόμος Γ΄ *(1938-1942)*, Λευκωσία 2007.

12. Ιωάννης Π. Θεοχαρίδης, *Οι Περιγραφές της Ιεράς Μονής Κύκκου (1751, 1782, 1817, 1819)*, Λευκωσία 2010.

13. Ανδρέας Γιακόβλεβιτς, *A Descriptive Catalogue of the Greek Manuscripts in the Library of the Monastery of Kykkos*, Nicosia 2016.

14. Κωστής Κοκκινόφτας, *Αρχιμανδρίτης Ιερόθεος Κυκκώτης (1905-1972)*, Λευκωσία 2023.

Β. ΑΡΧΕΙΟ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΥΚΚΟΥ

15. Ιωάννης Θεοχαρίδης, *Οθωμανικά έγγραφα, 1572-1839*, τόμοι Α΄- Ε΄, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 1, Λευκωσία 1993.

16. Επίσκοπος Ριρούτας Μακάριος Τηλλυρίδης, *Ανέκδοτος αλληλογραφία της Ιεράς Μονής Κύκκου, 1891-1897*, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 2, Λευκωσία 1996.

17. Αρχιμανδρίτης Αθανάσιος Κυκκώτης, *Ανέκδοτα έγγραφα του εν Γεωργία Μετοχίου της Ιεράς Μονής Κύκκου, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου*, 3, Λευκωσία 1998.

18. Στυλιανός Περδίκης, *Δικαιοπρακτικά έγγραφα Ιεράς Μονής Κύκκου 1619-1839*, τόμος Α΄ 1619-1699, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 4, Λευκωσία 1998 και τόμος Β΄ *1700-1749*, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 4, Λευκωσία 2000.

19. Ιωάννης Θεοχαρίδης, *Οθωμανικά έγγραφα, 1840-1912*, τόμοι Α΄- Β΄, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 5, Λευκωσία 1999.

20. Μιχάλης Ν. Μιχαήλ, *Ο κώδικας 54 της Ιεράς Μονής Κύκκου και οι οικονομικές δραστηριότητές της (1813-1819)*, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 6, Λευκωσία 2001.

21. Μιχάλης Ν. Μιχαήλ, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στο οθωμανικό οικονομικό πλαίσιο με βάση τον κώδικα 56 (1844-1890)*, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 7, Λευκωσία 2003.

22. Ιωάννης Θεοχαρίδης, *Ο Κώδικας 53 της Ιεράς Μονής Κύκκου. Οι πολύπλευρες δραστηριότητες της Μονής Κύκκου κατά την περίοδο 1843-1897*, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 8, Λευκωσία 2004.

23. Μιχάλης Ν. Μιχαήλ, *Το τσιφλίκι της Οθωμανικής περιόδου. Μοναστηριακά τσιφλίκια στους Κώδικες 49 (1813-1841) και 51 (1818-1881) της Ιεράς Μονής Κύκκου*, Αρχείο Ιεράς Μονής Κύκκου, 9, Λευκωσία 2005.

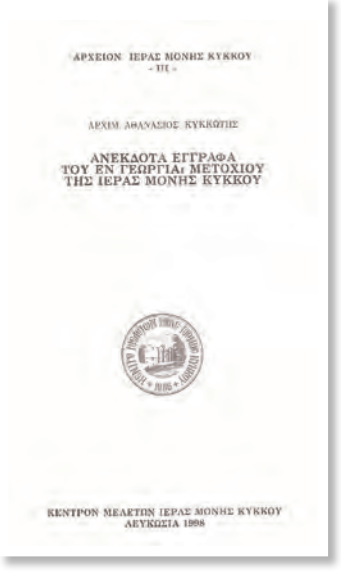

Γ. ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΥΚΚΟΥ

24. Νίκος Χριστοδούλου, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στα Αγγλικά Αρχεία (1878-1931)*, τόμοι Α΄- Β΄, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 1, Λευκωσία 2000.

25. Θεοχάρης Σταυρίδης, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στα Βρετανικά Αποικιακά Αρχεία, 1930-1939*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 2, Λευκωσία 1999.

26. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στον κυπριακό τύπο (1878-1899)*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 3, Λευκωσία 1999.

27. Κώστας Κωνσταντινίδης, *Η διήγησις της θαυματουργής εικόνας της Θεοτόκου Ελεούσας του Κύκκου*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 4, Λευκωσία 2002.

28. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στον κυπριακό τύπο (1900-1911)*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 5, Λευκωσία 2002.

29. Θεοχάρης Σταυρίδης, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στα Βρετανικά Αποικιακά Αρχεία, 1940-1949*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 6, Λευκωσία 2004.

30. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στον κυπριακό τύπο (1912-1920)*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 7, Λευκωσία 2004.

31. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στον κυπριακό τύπο (1921-1930)*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 8, Λευκωσία 2006.

32. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στον κυπριακό τύπο (1931)*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 9, Λευκωσία 2007.

33. Θεόδωρος Παπαδόπουλλος, *Κώδιξ Μονής Κύκκου, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου*, 10, Λευκωσία 2008.

34. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η Μονή Κύκκου στο Αρχείο της Αρχιεπισκοπής Κύπρου (1634-1878)*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 11, Λευκωσία 2011.

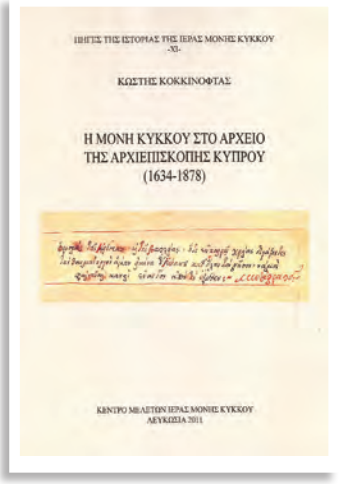

35. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η Μονή Κύκκου στο Αρχείο της Αρχιεπισκοπής Κύπρου (1878-1911)*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 12, Λευκωσία 2014.

36. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η Μονή Κύκκου στο Αρχείο της Αρχιεπισκοπής Κύπρου (1911-1931)*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 13,

Λευκωσία 2017.

37. Κωστής Κοκκινόφτας, *Οι Κανονισμοί της Ιεράς Μονής Κύκκου (1746-1979)*, Πηγές της Ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου, 14, Λευκωσία 2019.

Δ. ΜΕΤΟΧΙΑ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΥΚΚΟΥ

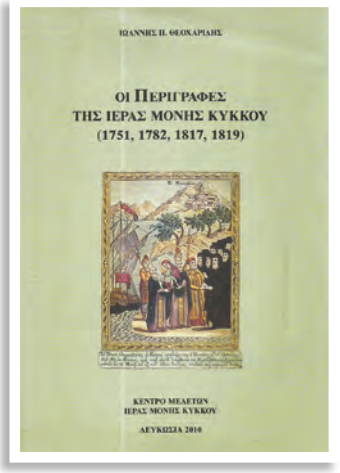

38. Κωστής Κοκκινόφτας - Ιωάννης Θεοχαρίδης, *Μετόχια της Ιεράς Μονής Κύκκου. Μονή των Ιερέων ή Αγία Μονή* (Ελληνικά, Αγγλικά), Λευκωσία 1999.

39. Κωστής Κοκκινόφτας - Ιωάννης Θεοχαρίδης, *Μετόχια της Ιεράς Μονής Κύκκου. Αρχάγγελος Μιχαήλ* (Ελληνικά, Αγγλικά), Λευκωσία 2001.

40. Κωστής Κοκκινόφτας - Ιωάννης Θεοχαρίδης, *Μετόχια της Ιεράς Μονής Κύκκου. Παναγία του Σίντη (Παράρτημα: Εικονοστάσι Μονής Παναγίας του Σίντη από τον Στυλιανό Περδίκη)*, Λευκωσία 2006.

41. Κωστής Κοκκινόφτας, *Τα Μετόχια της Ιεράς Μονής Κύκκου στο εξωτερικό*, Λευκωσία 2016.

Ε. ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΔΟΚΙΜΙΑ

42. Επίσκοπος Διοκλείας Κάλλιστος - Αθ. Παπαθανασίου - Ζακ Τουράιγ, *Εκκλησία και Κόσμος*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2002.

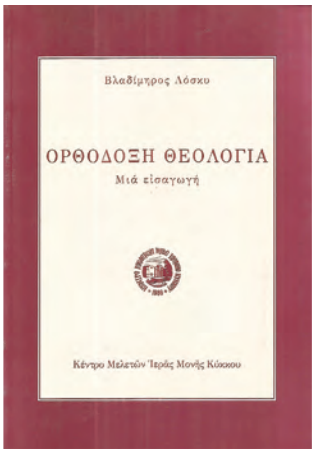

43. Βλαδίμηρος Λόσκυ, *Ορθόδοξη Θεολογία. Μία εισαγωγή*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2002.

44. Εμμανουήλ Περσελής - Χρήστος Βασιλόπουλος - Σταύρος Σ. Φωτίου, *Αγωγή Νεότητος*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2003.

45. Πατριάρχης Αντιοχείας Ιγνάτιος, *Μαρτυρία Αναστάσεως*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2003.

46. Παύλος Ευδοκίμωφ, *Η Τρελή Αγάπη του Θεού*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2003.

47. Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης, *Ορθοδοξία και Σύγχρονος Κόσμος*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2006.

48. Παύλος Ευδοκίμωφ, *Η Αγιότητα στην παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2007.

49. Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Δημήτριος, *Αιώνιες Παραδόσεις*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2009.

50. Ιωσήφ Άλλεν - Παύλος Ευδοκίμωφ - Ελισάβετ Μπερ-Σίγκελ - Μοναχή Νόνα (Χάρισον) - Θωμάς Φίτζεραλντ - Σταύρος Σ. Φωτίου, *Κεκρυμμένοι Δίκαιοι*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2011.

51. Σταύρος Σ. Φωτίου (επιμ.), *Χαράγματα για τον σύγχρονο κόσμο*, Λευκωσία 2020.

ΣΤ. ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΟΥ

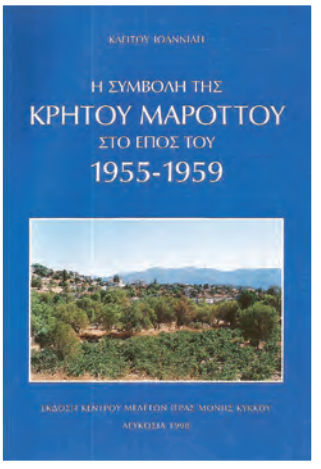

52. Σοφοκλής Χατζησάββας, *Καταβολές: Η αρχαιολογική επισκόπηση 20 κατεχομένων σήμερα χωριών της επαρχίας Αμμοχώστου*, Λευκωσία 1991.

53. Πιερής Ζαρμάς, *Πηγές της Κυπριακής Δημοτικής Μουσικής*, Λευκωσία 1993.

54. Ιωάννης Π. Θεοχαρίδης - Stefan Andreev, *Τραγωδίας 1821 συνέχεια. Οθωμανική πηγή για την Κύπρο*, 1822-1832, Λευκωσία 1996.

55. Αντώνιο Μαρία Γκρατσιάνι, *De Bello Cyprio (Ο πόλεμος της Κύπρου)*, Εισαγωγή - Μετάφραση Χαράλαμπος Γάσπαρης, Λευκωσία 1997.

56. Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε Μακάριος Τηλλυρίδης, *Έργα και ημέραι Ιερωνύμου Μυριανθέως (1838-1898)*, Λευκωσία 1998.

57. Κλείτος Ιωαννίδης, *Η συμβολή της Κρήτου Μαρόττου στο Έπος του 1955-1959*, Λευκωσία 1998.

58. Νίκος Χριστοδούλου, *Το Αρχιεπισκοπικό ζήτημα της Κύπρου κατά τα έτη 1900-1910*, Λευκωσία 1999.

59. Κυριάκος Δημητρίου, *Βικτωριανά κείμενα*

για την Κύπρο, 1878-1891, Λευκωσία 2000.

60. Κλείτος Ιωαννίδης, *Η ανέκδοτη αυτοβιογραφία του ζωγράφου Σολομώντος Φραγκουλίδη (1902 -1981)*, Λευκωσία 2000.

61. Θεοχάρης Σταυρίδης, *Οικουμενικό Πατριαρχείο και Κύπρος. Τα πατριαρχικά έγγραφα των ετών 1600-1878*, Λευκωσία 2001.

62. Μάγδα Κιτρομηλίδου, *Κυπριακά δημοτικά θρησκευτικά ποιήματα από το ανέκδοτο χειρόγραφο του Εμμανουήλ Χριστοδούλου Χουλιώτη*, Λευκωσία 2001.

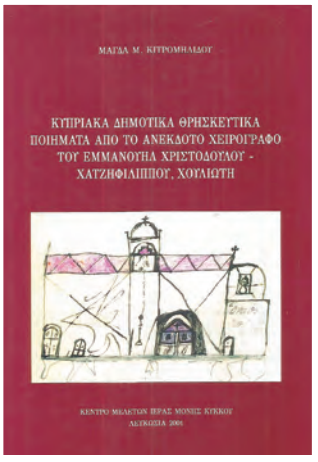

63. Βάλτερ Πούχνερ, *Η Κύπρος των Σταυροφόρων και το Θρησκευτικό Θέατρο του Μεσαίωνα*, Λευκωσία 2004.

64. Οικονόμος Δημοσθένης Δημοσθένους, *Εκκλησίες της Κατεχόμενης Κύπρου* (Ελληνικά, Αγγλικά), Λευκωσία 2005.

65. Χαράλαμπος Π. Συμεωνίδης, *Ιστορία της Κυπριακής Διαλέκτου*, Λευκωσία 2006.

66. Θεοχάρης Σταυρίδης, *Πατριαρχείο Ιεροσολύμων και Κύπρος. Επιστολές (1731-1884)*, Λευκωσία 2007.

67. Έρικ Σεργίου, *Η Καταστατική Νομοθεσία της Εκκλησίας της Κύπρου*, Λευκωσία 2007.

68. Χρήστος Λ. Πάμπαλος - Ιωάννης Π. Θεοχαρίδης, *Ο Τουρκικός Τύπος για την Κύπρο (1928-1945)*, Λευκωσία 2008.

69. Κωστής Κοκκινόφτας, *Η Μονή του Αποστόλου Ανδρέα*, Λευκωσία 2009.

70. Χαράλαμπος Π. Συμεωνίδης, *Αντίστροφο Λεξικό της Κυπριακής Διαλέκτου*, Λευκωσία 2014.

71. Θεοδόσης Πυλαρινός, *Η Αλληλογραφία του Αντώνη Μυστακίδη (Μεσεβρινού) με τον πεζογράφο Γιώργο Φιλίππου Πιερίδη*, Λευκωσία 2016.

72. Χαράλαμπος Π. Συμεωνίδης, *Ετυμολογικό Λεξικό της Κυπριακής Διαλέκτου. Τα δυσπρόσιτα της Κυπριακής Διαλέκτου*, Λευκωσία 2017.

73. Θεοδόσης Πυλαρινός, *Η Αλληλογραφία της Ρήνας Κατσελλή με τον Αντώνη Μυστακίδη (Μεσεβρινό)*, Λευκωσία 2017.

74. Κωστής Κοκκινόφτας, *Εξισλαμισμοί και Επανεκχριστιανισμοί στην Κύπρο*, Λευκωσία 2019.

75. Προκόπης Ν. Βανέζης, *Μακάριος. Έντιμος συμβιβασμός, όχι συνθηκολόγηση (Τα κίνητρά του παρεξηγήθηκαν, οι προθέσεις του κίνησαν υποψίες)*, Λευκωσία 2020.

76. Κωστής Κοκκινόφτας, *Κύπρος και 1821*, Λευκωσία 2021.

77. Χρύσανθος Χρυσάνθου, *Το κρυφό ημερολόγιο του κρατούμενου D.P. 315 Παλλάδιου Νικολάου*, Λευκωσία 2022.

78. Μιχάλης Χατζημιχαήλ, *Φωνή Λαού ευτζή Θεού. οι φωνές της Κυπριακής Μουσικής Παράδοσης*, Λευκωσία 2024 (συνοδεύεται από ψηφιακό δίσκο).

79. Κωστής Κοκκινόφτας, *Το Ημερολόγιο των Κρατητηρίων του Αρχιμανδρίτη Κωνσταντίνου Λευκωσιάτη (1 Νοεμβρίου - 7 Δεκεμβρίου 1956)*, Λευκωσία 2025.

Ζ. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ

80. Ανδρέας Γιακόβλεβιτς, *Δίγλωσση Παλαιογραφία και Μελωδοί - Υμνογράφοι του κώδικα των Αθηνών 928*, Λευκωσία 1988.

81. Sofronis Sofroniou, *Structural Semantics of Byzantine Greek*, Nicosia 1989.

82. Klitos Ioannides, *Le philosophe et le musicien dans l' oeuvre de Platon*, Nicosie 1990.

83. Μίρκο Τομάσοβιτς, *Ο Μελχισεδέκ και το μυστήριον της Ιερωσύνης του Ιησού Χριστού*, Αθήνα 1990.

84. Eleni Rossidou - Koutsou, *John Eugenikos Antirrhetic of the Decree of the Council of Ferrara-Florence*, Nicosia 2006.

85. Iacovos Kareklas, *International Law and Politics on Salamis*, Nicosia 2007.

86. Γεώργιος Κάκκουρας, *Ο Άγιος Ιωάννης ο Λαμπαδιστής*, Λευκωσία 2007.

87. Panagiota Melita Sidiropoulou, *The Moral and other Educational Significance of the Arts in Philosophy and Recent Scottish Educational Policy*, Λευκωσία 2011.

88. Γεώργιος Κεσελόπουλος, *Η Πρόθεση. Μελέτη Λειτουργική, Ιστορική - Θεολογική (8ος - 15ος αιώνας)*, τ. Α΄-Β΄, Λευκωσία 2018.

89. Φαίδων Παπαδόπουλος, *Ισλαμικές κοινότητες στην Κύπρο κατά την περίοδο της Βρετανικής κυριαρχίας (1878-1960)*, Λευκωσία 2019.

90. Μητροπολίτης Ταμασού Ησαΐας Κυκκώτης, *Η ιστορία και το θεολογικό περιεχόμενο της κολλυβαδικής έριδας στο Άγιον Όρος*, Λευκωσία 2022.

91. Μητροπολίτης Ταμασού Ησαΐας Κυκκώτης, *Η θεολογία του Μαρτυρίου και οι Νεομάρτυρες στην Ελληνική και Ρωσική Ορθοδοξία*, Λευκωσία 2022.

92. Πρωτοπρεσβύτερος Παρασκευάς Παπαμιχαήλ, *Σύγχρονα προβλήματα των διαπροσωπικών εφηβικών σχέσεων. Στατιστική έρευνα των τελειοφοίτων μαθητών και μαθητριών της Κύπρου*, Λευκωσία 2024.

93. Δέσποινα Ιωάννου Βασιλείου, *Η Μεταμόρφωση του Χριστού ως έκφραση του αρχαίου και εσχατολογικού κάλλους του ανθρώπου και του κόσμου*, Λευκωσία 2024.

Η. ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

94. Αντώνης Μυστακίδης Μεσεβρινός, *Επιλογή από το ποιητικό του έργο*, επιμ. Σάββας Παύλου - Φοίβος Σταυρίδης, Λευκωσία 1992.

95. Ανδρέας Χριστοφίδης, *Τα Έλλογα και τα Παράδοξα. Δοκίμια*, Λευκωσία 1995.

96. Αντώνης Πρωτοπαπάς, *Το Κίνημα των Χουσιτών και η Κωνσταντινούπολη. Κοινές Ρίζες*, Λευκωσία 1999.

97. Ανδρέας Παπαβασιλείου, *Ο Θεολογικός Διάλογος μεταξύ Ορθοδόξων και Αντιχαλκηδονίων*, τόμος Α΄, Λευκωσία 2000.

98. Μητροπολίτης Κένυας Μακάριος Τηλλυρίδης, *Ανάλεκτα Πατριαρχείου Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής*, τόμος Α΄, Λευκωσία 2002.

99. Αθανάσιος Δ. Νικολοδήμος, *Μέρες Πολέμου (1902-1922)*, Λευκωσία 2005.

100. Μητροπολίτης Κένυας Μακάριος Τηλλυρίδης, *Ανάλεκτα Πατριαρχείου Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής*, τόμος Β΄, Λευκωσία 2009.

101. Σάββας Παύλου, *Βιβλιογραφία Νάσου Βαγενά, 1966-2008*, Λευκωσία 2010.

102. Χαράλαμπος Π. Συμεωνίδης, *Ετυμολογικό Λεξικό των Νεοελληνικών Οικωνυμίων*, τόμοι Α΄- Β΄, Λευκωσία 2010.

103. Σάββας Παύλου, *Μικροφιλολογικά και Άλλα*, Λευκωσία 2010.

104. Παναγιώτης Κ. Περσιάνης, *Πολιτότητα και Νεανική Παραβατικότητα*, Λευκωσία 2010.

105. Σάββας Παύλου, *Φιλολογικά Μελετήματα*, Λευκωσία 2014.

106. Ανδρέας Παπαβασιλείου, *Τα θυρανοίξια της καρδίας μου. Εννοιολογική, κοινωνιολογική και θεολογική προσέγγιση της καρδίας*, Λευκωσία 2018.

107. Γεώργιος Βασ. Κυριάκου, *Η Συμβολή του Αποστόλου και Ευαγγελιστού Ιωάννη-Μάρκου στην εδραίωση της Αρχέγονης Εκκλησίας και της Εκκλησίας της Κύπρου*, Λευκωσία 2020.

108. Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας Νικηφόρος, *Το Σύγχρονο Ουκρανικό Ζήτημα και η κατά τους Θείους και Ιερούς Κανόνες επίλυσή του*, Λευκωσία 2020.

109. Σταύρος Σ. Φωτίου (επιμ.), *Ντοστογιέφσκι: Μαρτυρία Ζωής*, Λευκωσία 2021.

110. Ανδρέας Παπαβασιλείου, *Οφθαλμοσκοπήσεις. Κυριολεκτική και μεταφορική Προσέγγιση του οφθαλμού*, Λευκωσία 2023.

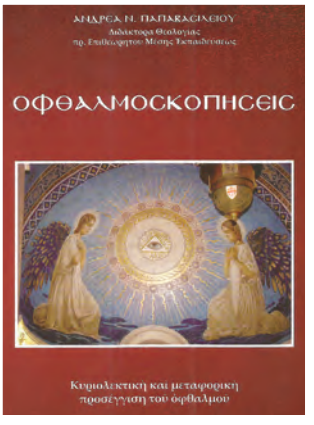

111. Σωφρόνης Σωφρονίου, *Ανθολογία αρχαίας ελληνικής ποίησης. Αρχαία κείμενα και νέα μετάφραση*, Λευκωσία 2024.

112. Σωφρόνης Σωφρονίου, *Ανθολο-*

για αρχαίας τραγωδίας. Αρχαία κείμενα και νέα μετάφραση, Λευκωσία 2025.

113. Ανδρέας Παπαβασιλείου, *Ευήκοον Ους*, Λευκωσία 2026.

Θ. ΚΛΑΣΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΜΕΛΟΥΡΓΙΑ

114. Σόλων Ι. Χατζησολωμός, *Βυζαντινός Όρθρος*, Λευκωσία 2005.

115. Σόλων Ι. Χατζησολωμός, *Βυζαντινή Αγία και Μεγάλη Εβδομάς*, Λευκωσία 2006.

116. Σόλων Ι. Χατζησολωμός, *Βυζαντινόν Εορτολόγιον*, Λευκωσία 2006.

117. Σόλων Ι. Χατζησολωμός, *Βυζαντινός Εσπερινός*, Λευκωσία 2007.

Ι. ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

118. *Ελλάδος Φθόγγον Χέουσα. Η αλλοτρίωση της Ελληνικής γλώσσας στην Κύπρο*, επιμ. Μενέλαος Χριστοδούλου, Λευκωσία 1993.

119. *Πρακτικά Συμποσίου. Κύπρος, το πολιτιστικό της πρόσωπο διά μέσου των αιώνων*, επιμ. Ιωάννης Θεοχαρίδης, Λευκωσία 2003.

120. *Πρακτικά Συμποσίου. Προφορική Θρησκευτική Ποίηση της Κύπρου*, επιμ. Καλλιόπη Πρωτοπαπά - Θεοχάρης Σταυρίδης - Κυπριανός Λούης, Λευκωσία 2003 (Συνέκδοση με το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών Κύπρου).

121. *Η Βυζαντινή μουσική και οι Αναστάσιμοι ύμνοι*, επιμ. Κωστής Κοκκινόφτας, Λευκωσία 2006.

122. *Περιβάλλον, Πολιτισμός και Ορθοδοξία*, επιμ. Γρηγόρης Τσάλτας, Λευκωσία 2006.

123. *Μελέτες για τις Νεοελληνικές Διαλέκτους και τη Γλωσσολογική Θεωρία*, επιμ. Γιώργος Β. Γεωργίου, Λευκωσία 2011.

124. *Βασίλης Μιχαηλίδης. 95 χρόνια από τον θάνατό του. Πρακτικά Ημερίδας*, Λευκωσία, 12 Δεκεμβρίου 2012, επιμ. Αιμιλία Στυλιανού, Λευκωσία 2015.

ΙΑ. ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΟΙ

125. *Αντιπελάργησις. Τόμος τιμητικός προς τον Αρχιεπίσκοπον Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομον επί τη εικοσιπενταετηρίδι της Αρχιερατικής αυτού διακονίας*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 1993.

126. *Ιησούς Χριστός η του Κόσμου Ζωή. Εορταστικός Τόμος για τα δύο χιλιάδες χρόνια από τη Γέννηση του Χριστού*, επιμ. Σταύρος Σ. Φωτίου, Λευκωσία 2000.

127. *Περί Κύκκου Μαρτυρία. Αφιερωματικός Τόμος προς τιμήν του Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας, Ηγουμένου της Ιεράς Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής Κύκκου, κ.κ. Νικηφόρου για τα πενήντα χρόνια της εκκλησιαστικής του διακονίας*, Λευκωσία 2019.

128. *Αγία Γραφή και Πολιτισμός. Τιμητικός Τόμος στον Καθηγητή Χρήστο Κ. Οικονόμου*, τ. Α΄ - Β΄, Θεσσαλονίκη - Λευκωσία 2020.

ΙΒ. ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ

129. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 1, Λευκωσία 1990.

130. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 2, Λευκωσία 1993.

131. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 3, Λευκωσία 1996.

132. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 4, Λευκωσία 1999.

133. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 5, Λευκωσία 2001.

134. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 6, Λευκωσία 2004.

135. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 7, Λευκωσία 2006.

136. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 8, Λευκωσία 2008.

137. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 9, Λευκωσία 2010.

138. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 10, Λευκωσία 2013.

139. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 11, Λευκωσία 2016.

140. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 12, Λευκωσία 2019.

141. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 13, Λευκωσία 2022.

142. *Επετηρίδα Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*, τόμος 14, Λευκωσία 2025.